

Tid til haven

Havetips uge 39

Af: Marianne Bachmann Andersen

Billede: Efteraar.jpg

Masser af godt havevejr

En lidt skuffende sommer – rent vejrmæssigt – er pludselig blevet afløst af det mest fantastiske efterårsvejr med lune dage og masser af sol. Der er rigtig langt mellem regnbygerne og den våde havejord er ved at være tørret rigtig fint op og meget nemmere at arbejde med. Der er masser af gøremål i haven inden vinter og hvorfor ikke komme foråret i møde med at være foran? Gik du i foråret og tænkte på at forny staudebedet eller græsplænen? Fik du ikke plantet de sidste meter hæk eller udsatte du rækken af blåbær eller hindbær, så kan du med fordel gøre det nu. Efteråret er en rigtig god periode at plante i, så der er ingen undskyldning for at udskyde de mange nye planteplaner.

Der er heller ikke langt tid til jul og snart vil de obligatoriske ønskesedler være i høj kurs. Mangler du en ny rosensaks i god kvalitet, en rigtig flot vandkande eller måske et gavekort til dejlige planter fra dit havecenter til foråret?

Billede: Papegoejebusk .jpg

Haven i brand

Når dagene bliver kortere og nattens temperatur lavere, tryller mange af vores buske og træer. De ændrer farve nærmest hver dag! De grønne farvekorn i bladene bytter plads med rødkorn og gule nuancer opstår. Planterne trækker deres næringsstoffer tilbage til grene og stammer og lagrer energierne til vinteren og det nye forår, hvor planterne igen skal springe ud. Nogle af de flotteste planter hvad angår efterårsløv er:

- Ahorn
- Japansk ahorn
- Hjertetræ
- Hjortetaktræ
- Benved
- Klatrehortensia
- Vildvin
- Rådhusvin
- Rødeg
- Papegøjebusk
- Hanesporetjørn
- Tempeltræ
- Korearøn

Billede: Aeblehoest.jpg

Saml forråd og pas godt på det

Dyrene tænker så småt på at samle forråd til den lange vinter. Gnaverne samler nødder og korn, mens vi mennesker, trods krisen, endnu ikke er fuldstændig afhængige af at være selvforsynende. Mange af havens frugter er i disse uger klar til at blive høstet, lagt forsvarligt i kasser og sat i ly og læ for vind og vejr. Både æbler, pærer og snart hasselnødder samler vi sammen, som gjaldt det livet! Heldigvis har blæsevejret sørget for lidt godt til dyrene i form af nedfaldsfrugt, men har du mange snegle i din have, er nedfaldsfrugten desværre også næring til deres videre færd. Temperaturen er relativt høj, så forrådnelsesprocessen sker hurtigt og tiltrækker både hvepse og spyfluer. Ikke just så appetitligt, hvorfor jeg i år samler nedfaldsfrugten sammen og hælder det på komposten. Kasserne med forråd af flotte, søde og lækre æbler går jeg igennem hver uge for at fjerne de rådne af dem – de udvikler nemlig store mængder af gassen ætylet, som er med til at modne og forrådnede de øvrige frugter i kassen. Gemmeæbler lægger jeg kun i ét lag og i processen sorteres store og små i hver deres kasser. Mindre æbler holder nemlig længst, så hvorfor ikke spise de største først?

Tidlige æbler er uundværlige, de middeltidlige æbler er rare og holder et par måneder, mens de sent modne æbler kan gemmes rigtig længe.

Af gode sene sorter, der kan lagres helt hen i januar måned kan nævnes:

- Elstar/Elshof
- Rød Ingrid marie
- Rød Belle de Boscoop
- Spartan
- Topaz

Billede: Tempeltræe.jpg

Store og små træer

CO₂-temaet er stadig aktuelt og vi skal værne om vores jord alle sammen. En af måderne er at plante træer. Træerne opsamler og lagrer CO₂. Jo mere CO₂ vi oplagrer på vores jord, jo færre klimaforandringer vil vores børnebørn opleve. Du tror måske ikke, at et par træer fra eller til kan gøre den store forskel, men hvis alle tænker sådan, går det helt sikker meget stærkt med vores klimaforandringer.

En tur i haven vil for mange være en kedelig affære på denne årstid og især efter en alt for nedbørsrig sensommer. Hvor blev solen af? Hurtigt kan man blive enige om, at det jo nok er træernes skyld, at solen blev væk. Væk med alle de store mastodonter i haven så vi kan få masser af lys og varme. En farlig tankegang, for hvad er det nu lige man fælder? Mange gange er det træer, der har været plantet for måske mere end 100 år siden – deres mager får ikke engang dine børn at se. De store træer er med til at udvide vores verden og horisont. Store træer får os til at rette blikket mod himlen og gør vores dagligdag større og mere indholdsrig. De store træer er med til at tegne hele det område, som de står i – ikke kun din have! De store træer er også med til at skaffe ly, læ og liv til havens fugle, og hvem vil undvære en kåd solsort en tidlig forårmorgen?

Er det alligevel nødvendigt at fælde et stort træ i haven, så sørg i det mindste for at plante et nyt. Måske ikke til din glæde, men så for de næste generationers!